

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 8.7.2009
COM(2009) 286 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**Derde jaarverslag 2008 over de tenuitvoerlegging van de communautaire bijstand uit
hoofde van Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad van 27 februari 2006 tot
instelling van een instrument voor financiële steun ter bevordering van de economische
ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap**

1. INLEIDING

Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad van 27 februari 2006 tot instelling van een instrument voor financiële steun ter bevordering van de economische ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap¹ (hierna "de bijstandsverordening" genoemd) is op 27 februari 2006 goedgekeurd. Uit hoofde van deze verordening is uit de communautaire begroting voor 2006 259 miljoen euro vrijgemaakt.

Dit derde verslag heeft betrekking op de periode van 1 januari tot en met 31 december 2008.

In 2008 zijn onder auspiciën van de VN besprekingen tussen de twee leiders van de Cypriotische gemeenschappen begonnen over een brede oplossing. Eind 2008 hadden dertien onderhandelingsronden plaatsgevonden.

2. PROGRAMMERING VAN DE STEUN

In het kader van de begroting voor 2008 zijn geen extra middelen vrijgemaakt die moesten worden geprogrammeerd.

3. TENUITVOERLEGGINGSMECHANISMEN

De Europese Commissie is verantwoordelijk voor het beheer van de bijstand. De tenuitvoerleggingsmechanismen zijn bepaald door het ad-hockarakter van dit bijstandsprogramma en de begunstigden. Het programma wordt uitgevoerd in een EU-lidstaat, maar in gebieden waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent en waar de toepassing van het EU-acquis geschorst is.

In 2006 is binnen de taskforce voor de Turks-Cypriotische gemeenschap binnen DG Uitbreiding een gespecialiseerd programmteam opgericht, dat is samengesteld uit ambtenaren van de Commissie en arbeidscontractanten. Tijdens de periode waarop dit verslag betrekking heeft, is dit programmteam verder versterkt. In december 2008 bestond het team uit 38 leden: 3 ambtenaren van de Commissie, 23 arbeidscontractanten en 12 lokale medewerkers die via een particuliere aannemer (Deutsche Gesellschaft für Technische Zusammenarbeit - GTZ) voor administratieve en logistieke ondersteuning zorgen.

Het programmteam, dat op Cyprus werkt op basis van een missie van lange duur, is de faciliteiten blijven gebruiken van het in september 2006 opgerichte Programme Support Office, dat zich in het noordelijke deel van Nicosia bevindt en ruimte biedt voor vergaderingen en seminars met vertegenwoordigers van de Turks-Cypriotische gemeenschap. Ook kan zo rechtstreeks toezicht worden gehouden op de contractanten. Gezien het groeiende aantal personeelsleden verhuisde het kantoor in juni 2008 naar een groter gebouw. De kantoorlogistiek wordt nog steeds verzorgd

---

¹ PB L 65 van 7.3.2006, blz.5.

door een particuliere aannemer (GTZ) in het kader van een contract dat geldig is tot juni 2012. Ook kunnen vergaderingen en seminars worden gehouden ten kantore van de vertegenwoordiging van de Commissie op Cyprus.

In 2008 was voor het eerst het effect voelbaar van de regel dat arbeidscontractanten maximaal drie jaar mogen worden ingezet: drie leden van het programmteam vertrokken en moesten worden vervangen.

4. TENUITVOERLEGGING TIJDENS DE VERSLAGPERIODE

4.1. Algemeen overzicht

De Commissie voert het programma uit in een bijzondere politieke, juridische en diplomatieke context. Er moesten speciale regelingen worden ingesteld zodat de Commissie het programma kon uitvoeren volgens de beginselen voor degelijk financieel beheer.

Normaal gesproken wordt voor door de Gemeenschap gefinancierde programma's in een financieringsovereenkomst met de regering van het begunstigde land het juridische kader vastgelegd voor de uitvoering van de bijstand, waarin zaken als belastingen en werk- en verblijfsvergunningen worden geregeld. Voor dit programma bestaat een dergelijke overeenkomst niet. Daarom moet de Commissie uitgaan van wat volgens haar de vigerende lokale regels en voorwaarden zijn. Deze zijn niet af te dwingen en kunnen tijdens de looptijd van een contract veranderen. Door het ontbreken van een financieringsovereenkomst bestaat het risico dat de Commissie bij het sluiten van een contract met een contractant aansprakelijkheden moet aangaan die zij normaal niet hoeft aan te gaan. Contractanten zouden een hogere prijs kunnen berekenen voor hun diensten om zich tegen deze onzekerheid te beschermen.

Gezien de politieke context kan het moeilijk zijn om bedragen van Turks-Cypriotische entiteiten effectief terug te vorderen (wanneer niet voldaan is aan de voorwaarden van het contract). De Commissie heeft maatregelen goedgekeurd om dit risico te reduceren (bijvoorbeeld intensieve monitoring en ondersteuning, aangepaste betalingsvoorwaarden).

De Commissie heeft de steun van de Turks-Cypriotische gemeenschap nodig om van dit programma een succes op lange termijn te maken. Turks-Cypriotische deskundigen zijn betrokken bij het opstellen van de technische specificaties en de taakomschrijvingen en maken deel uit van beoordelingscomités voor aanbestedingen. Na de gunning van de contracten spelen de lokale begunstigden een sleutelrol in de stuurgroepen. Er moet meer worden gedaan om de duurzaamheid op lange termijn te garanderen.

Voor elk project worden Turks-Cypriotische partners aangewezen. De Turks-Cyprioten raken stilaan vertrouwd met de EU-procedures, met name wat betreft de open competitie bij aanbestedingen en selecties. De opnamecapaciteit van de subsidieregelingen is in 2008 toegenomen.

Tijdens de periode waarop dit verslag betrekking heeft, deden zich enkele van de risico's voor die in het tweede jaarverslag over 2007 werden beschreven, met name de invloed van het algemene politieke klimaat op de uitvoering van de bijstand.

In februari en maart 2008 heeft de regering van de Republiek Cyprus acht zaken tegen de Commissie aangespannen bij het Gerecht van eerste aanleg en heeft zij ook acht verzoeken tot voorlopige maatregelen ingediend omdat de aankondigingen van aanbestedingen erkenning zouden inhouden van een andere overheid dan de regering van de Republiek Cyprus. De regering heeft verzocht alle procedures op basis van deze aankondigingen te annuleren. De president van het Gerecht van eerste aanleg heeft de verzoeken tot voorlopige maatregelen verworpen in arresten van 8 en 11 april 2008. Om verdere geschillen te voorkomen, heeft de Commissie besloten de standaardtekst van de aankondiging van een aanbesteding aan te passen. In mei 2008 heeft de regering van de Republiek Cyprus de aanvragen voor de belangrijkste zaken ingetrokken. Deze rechtszaken hebben twee tot drie maanden vertraging veroorzaakt bij de aanbesteding van acht projecten.

Ook waren er vertragingen bij de interne procedures en onderhandelingen over een overeenkomst voor 9 miljoen euro met KfW voor financiering aan het midden- en kleinbedrijf via indirect gecentraliseerd beheer.

Wat betreft de eigendomsrechten verheugt het de Commissie dat de regering van de Republiek Cyprus in de tweede helft van 2008 sneller informatie heeft verstrekt.

4.2. Vooruitgang per doelstelling

De overkoepelende doelstelling van het bijstandsprogramma is het bevorderen van de hereniging van Cyprus door de economische ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap te stimuleren, met bijzondere aandacht voor de economische integratie van het eiland, het verbeteren van de contacten tussen beide gemeenschappen en met de EU en de voorbereiding op het acquis communautaire.

De financiële bijstand richt zich op vijf prioritaire doelstellingen. Van de totale toewijzing van 259 miljoen euro is 240,15 miljoen euro toegewezen aan het operationele deel van het programma. De belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen tijdens de verslagperiode worden hieronder beschreven.

4.2.1. Doelstelling 1: Ontwikkeling en herstructurering van de infrastructuur

De activiteiten tijdens de verslagperiode waren voornamelijk gericht op het ontwerp van de uit te voeren werken en de samenstelling van de aanbestedingsdossiers voor de daarmee verband houdende leveringen. De consultant voor de projecten op het gebied van **water en afvalwater** presteerde ondermaats. Het programmteam moest aanzienlijke inspanningen leveren om de uitvoering van de contracten weer op gang te helpen.

Op het gebied van water en afvalwater zijn in december 2008 drie aanbestedingen voor werken gelanceerd (waaronder de herlancering van de aanbesteding voor de

vervanging van asbestbuizen in het noordelijke deel van Nicosia²). Na de ontwerpfasen is het geschatte budget voor de uitvoering van de water-/afvalwaterprojecten met 20 miljoen euro verhoogd, voornamelijk vanwege de wijziging van de aanpak voor de ontziltingsinstallatie in Kümkoj/Sirianokhori. Aanvankelijk zou het brakke grondwater bij Morphou worden gewonnen en ontzilt. Nu wordt zeewater ontzilt om te voorkomen dat de grondlaag verder aangetast wordt. Deze wijziging leidt tot een aanzienlijke verhoging van de kosten, wat gevolgen kan hebben voor de financiering van andere geplande projecten.

Met betrekking tot **natuurbescherming** is een strategie ontworpen voor training en bewustmaking en zijn de eerste voorstellen voor het beheer van de zes potentiële Natura 2000-gebieden opgesteld. Er zijn twee voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd: één voor een breed publiek en één voor een van de zes potentiële Natura 2000-gebieden³. De Turks-Cyprioten hebben deze gebieden verder beschermd en hebben het aantal gebieden waarvoor speciale beschermingsmaatregelen gelden teruggebracht tot vier.

De studies en ontwerpen voor de sanering van de voormalige **mijnbouw- en ertsverwerkende** industrieterreinen rond Lefke/Levka zijn verder voorbereid. De activiteiten richten zich op het vinden van oplossingen voor het herstel van de voormalige mijnbouwgebieden, met zo min mogelijk negatieve gevolgen voor het milieu en de menselijke gezondheid. In 2008 zijn de terreinen uitgebreid onderzocht.

Wat betreft **vast afval** heeft de Commissie een contract ondertekend voor de voorbereiding van studies, gedetailleerde ontwerpen en aanbestedingsdocumenten voor de bouw of sanering van verschillende afvalverwerkingsinstallaties volgens het plan voor het beheer van vast afval. De werkzaamheden richten zich vooral op gedetailleerde onderzoeken, de inventarisatie van locaties en de keuze van technologieën voor de beoogde faciliteiten. Ook voor de sector vast afval bleken de ramingen van 2006 aan de lage kant. Met dit programma kunnen niet alle bestaande stortplaatsen worden gesaneerd.

In de **energiesector** zijn aanbestedingen uitgeschreven voor drie activiteiten: elektriciteitsmeters, het systeem voor het ijken en testen van de meters en het programma voor meters voor reactieve energie. De eerste aanbesteding leidde niet tot een succesvol resultaat. De tweede aanbesteding is aan het eind van het jaar met succes afgerond. Dankzij de competitie konden besparingen worden gerealiseerd, waardoor in 2009 een aanbesteding voor extra meters kan plaatsvinden. Er is een contract gesloten met een team voor technische bijstand om de Commissie te helpen bij het toezicht op de uitvoering van het project, om de Turks-Cypriotische elektriciteitsmaatschappij te ondersteunen bij het beheer van de sector en om een systeem met meerdere tarieven in te voeren. Er is een aanbesteding voorbereid voor een SCADA-systeem waarmee het elektriciteitsnetwerk in realtime kan worden gevolgd en gecontroleerd, waarbij als voorwaarde gold dat dit systeem compatibel moet zijn met het huidige SCADA-systeem in de gebieden waar de regering het

---

² Het eerste contract is in februari 2009 ondertekend.

³ In de eerste helft van 2009 worden bijeenkomsten gehouden voor de andere vijf gebieden.

gezag uitoefent. Op het gebied van duurzame energie is een aanbesteding voorbereid voor een proefproject voor een zonne-energiecentrale met een capaciteit van 1 MW.

Aan het einde van de verslagperiode was de aanbesteding voor het belangrijkste **telecommunicatieproject** voor de modernisering en vervanging van het huidige netwerk door moderne basisinfrastructuur via internet nog niet afgerond. Er is een contract gesloten voor technische bijstand om de Turks-Cypriotische begunstigde te helpen de sector te beheren volgens Europese normen en internationale goede praktijken en om een breed opleidingsprogramma uit te voeren met het oog op de modernisering van het systeem.

In juli 2008 is de organisatie-audit van het comité voor de **verkeersveiligheid** afgerond. De audit heeft als belangrijkste resultaat een pakket opties voor de herstructurering van het comité opgeleverd, teneinde meer capaciteit te creëren voor de aanpassing van de wetgeving aan de Europese normen op het gebied van verkeersveiligheid. Er zijn verschillende aanbestedingsprocedures in gang gezet met betrekking tot de verbetering van het informatiesysteem inzake verkeersongevallen, de autokeuring en rijexamens, het operationele verkeersbeheer en het hoofdwegenet.

4.2.2. *Doelstelling 2: Bevordering van de sociaaleconomische ontwikkeling*

In juni 2006 is een **ondersteunend team voor plattelandontwikkeling** opgericht, na vier maanden vertraging vanwege een juridische procedure die tegen de Commissie was aangespannen door een bedrijf waarvan de inschrijving was afgewezen. Dit team had voornamelijk tot taak om te helpen bij de voorbereiding van een plattelandontwikkelingsplan waarin de prioriteiten werden aangewezen voor een subsidieregeling van 5 miljoen euro ter verbetering van de landbouwproductie. Als proef zijn er 26 subsidiecontracten ondertekend voor 0,5 miljoen euro ter verbetering van de hygiëne op schapen- en geitenboerderijen. Daarnaast is een subsidieregeling van 5 miljoen euro gelanceerd ter verbetering van de levensomstandigheden in plattelandsdorpen. Het team heeft uitgebreide bijstand verleend aan potentiële subsidieaanvragers. Er is een aparte programmabeheerseenheid opgezet om de Commissie te helpen de subsidieaanvragen te beoordelen en de geselecteerde begunstigten te helpen bij de uitvoering van het project. Er zijn contracten gesloten met teams voor technische bijstand voor de sectoren die gewassen en vee produceren om de dienstverlening op landbouwgebied te ontwikkelen en de veterinaire capaciteit uit te breiden.

In 2008 zijn twee oproepen tot het indienen van voorstellen voor **scholen** gedaan. Tijdens de eerste ronde hebben 13 scholen een subsidie ontvangen. Europees commissaris Figel heeft een van deze scholen in december 2008 bezocht. In het kader van hun project hebben drie scholen een bezoek gebracht aan scholen in Hongarije, Finland en Duitsland. Er is technische bijstand verleend voor de lopende hervorming van het basis- en middelbaar onderwijs. De samenwerking met de Europese Stichting voor Opleiding is voortgezet, wat leidde tot de start van het platform voor onderwijsontwikkeling in september 2008.

Ter ondersteuning van **een leven lang leren, sociale integratie en actieve arbeidsmarktmaatregelen** zijn twee oproepen voor het indienen van voorstellen

gedaan, waarna elf subsidies zijn toegekend. De modernisering van de stedelijke en lokale infrastructuur wordt uitgevoerd in gezamenlijk beheer met het UNDP. De restauratie van het Bedestan-gebouw in de oude stad van Nicosia is voortgezet. In de dorpen Kalevaç/Kalyvakia en Hisarköy/Kampyli zijn projecten ter voltooiing van lokale infrastructuur afgerond. Er zijn goede vorderingen gemaakt met de voorbereiding voor het herstel van het gebied rond Desdemona in de oude stad van Famagusta.

De activiteiten in het kader van *het programma voor leningen aan micro- en kleine ondernemingen* richtten zich op de onderhandelingen over een overeenkomst van 9 miljoen euro met de *Kreditanstalt für Wiederaufbau* (KfW), na de positieve audit van de capaciteit van de bank om activiteiten onder indirect gecentraliseerd beheer uit te voeren. De activiteiten op het gebied van duurzame economische ontwikkeling concentreerden zich op de voorbereiding, start en evaluatie van een subsidieregeling van 800 000 euro voor Turks-Cypriotische kleine en middelgrote ondernemingen ter vergroting van hun concurrentievermogen. De regeling was voornamelijk bedoeld om kleine en middelgrote ondernemingen te helpen zich voor te bereiden op de implementatie van het acquis communautaire zodra de hereniging van het eiland een feit is.

Het project ter *ondersteuning van de ontwikkeling van de particuliere sector* wordt in gezamenlijk beheer met het UNDP uitgevoerd. Er is een subsidieregeling van 600 000 euro opgezet om kleine Turks-Cypriotische ondernemingen te helpen bij de ontwikkeling van platforms voor elektronische handel, waarvoor 29 bedrijven zijn geselecteerd.

4.2.3. *Doelstelling 3: Verzoening, het opbouwen van vertrouwen en steun voor het maatschappelijk middenveld*

- (1) *De maatregelen voor verzoening en het opbouwen van vertrouwen en steun voor het maatschappelijk middenveld* waren voornamelijk gericht op de versterking van maatschappelijke organisaties. Voor de eerste subsidieregeling ("het Cypriotische maatschappelijk middenveld in actie I") van 2 miljoen euro zijn 15 projecten geselecteerd. Voor de tweede subsidieregeling ("het Cypriotische maatschappelijk middenveld in actie II") van 2,5 miljoen euro was de beoordeling van de voorstellen in december 2008 nog gaande. Het ondersteunende team voor het maatschappelijk middenveld (technische bijstand) heeft de inschrijvers geïnformeerd en geholpen. Het team heeft een voorlichtingscampagne gehouden over de rol van het maatschappelijk middenveld en het belang van actief burgerschap. Deze campagne werd gelanceerd in aanwezigheid van Europees commissaris Spidla. In het kader van dit project heeft de EU 1,5 miljoen euro ter beschikking gesteld van het Comité Vermiste Personen.
- (2) *Ontmijning*: waarschijnlijk zullen in totaal 20 van de 26 geïdentificeerde mijnevelden worden geruimd in het kader van een contract van 4 miljoen euro. Daarnaast is nog eens 5 miljoen euro nodig om de bufferzone tegen eind 2010 volledig mijnvrij te maken.

- (3) *Geschiedenisonderwijs*: de Raad van Europa heeft de ondertekening van een contract van 1 miljoen euro voor geschiedenisonderwijs uitgesteld vanwege bezwaren van de autoriteiten van de Republiek Cyprus. Daarna is het project geschrapt omdat het overbodig was geworden gezien de ontwikkelingen in de sector.
- (4) *Academie van politieke wetenschappen*: dit project van de Raad van Europa richt zich op het kweken van een gemeenschappelijk visie van jonge Cypriotische leiders op de belangrijkste thema's voor de toekomst van het eiland binnen Europa. De geselecteerde deelnemers uit beide gemeenschappen hebben deelgenomen aan twee seminars.

4.2.4. *Doelstelling 4: Toenadering tussen de Turks-Cypriotische gemeenschap en de Europese Unie*

Het beurzenprogramma is in het academische jaar 2008-2009 voortgezet. Er zijn 122 beurzen toegekend, tegenover 30 in het jaar daarvoor. Er studeren Turks-Cypriotische studenten in het Verenigd Koninkrijk, Nederland, Frankrijk, Finland, België, Duitsland, Italië, Spanje, Estland en Hongarije. In september is de derde oproep voor het academische jaar 2009-2010 in gang gezet en uit de eerste informatiesessies in het najaar bleek een toenemende interesse van de Turks-Cypriotische studenten.

De eerste oproep tot het indienen van voorstellen in het kader van de subsidieregeling ter "*bevordering van uitwisselingsprogramma's voor jongeren en andere intermenselijke contacten*" is van start gegaan met een begroting van 1,5 miljoen euro. Het doel is om Turks-Cyprioten beter te informeren over Europese waarden, ervaringen en multiculturele tradities. Er zijn slechts zeven projecten geselecteerd. Uit het grote aantal afgewezen projectvoorstellen blijkt dat het voor individuele personen moeilijk is om projecten te ontwerpen die aansluiten bij de algemene doelstellingen van deze maatregel.

Er is vertraging opgetreden bij de aanbesteding van een contract voor het toekomstige informatiecentrum in het noordelijke deel van Nicosia omdat het moeilijk was om geschikte deskundigen voor het project te vinden.

4.2.5. *Doelstelling 5: Voorbereiding van de Turks-Cypriotische gemeenschap op de invoering en tenuitvoerlegging van het acquis communautaire*

Deze doelstelling wordt voornamelijk uitgevoerd via het Bureau voor de uitwisseling van informatie over technische bijstand (TAIEX) van de Commissie. In 2008 heeft TAIEX 220 activiteiten georganiseerd, zoals workshops en seminars met 466 deskundigen uit de EU-lidstaten. De bijstand richtte zich voornamelijk op de voorbereiding van het programma voor de toekomstige toepassing van het acquis (PFAA). Dit programma heeft vooral ten doel een kader te bieden voor de inventarisatie en prioritering van de gebieden van het acquis waar bijstand zal worden verleend ter voorbereiding op de hereniging. Het PFAA richt zich op twaalf sectoren van het acquis.

In verband met de door de Financial Action Task Force (FATF) van de OESO geuite bezorgdheid over de kwetsbaarheid van het noordelijke deel van Cyprus met

betrekking tot **het witwassen van geld en de financiering van terrorisme** heeft TAIEX bijstand verleend inzake internationale normen en hun toepassing. Daarop heeft de FATF in oktober 2008 verklaard dat de kwetsbaarheid met betrekking tot het witwassen van geld aanzienlijk was afgenomen. De Commissie heeft toegezegd namens de FATF te zullen blijven optreden en de ontwikkelingen te volgen.

Op het gebied van **milieu** werd bijstand verleend voor de voorbereiding van het in kaart brengen en aanwijzen van zes ecologisch kwetsbare beschermde gebieden, de uitwerking van een waterstrategie en de inventarisatie van alle waterputten en -bronnen.

Op **landbouwgebied** is verder gewerkt aan het strategiedocument voor de hervorming met een grondige economische analyse van met name de belangrijkste landbouwsectoren (zuivel, graan, aardappels en citrusvruchten) en concrete voorstellen voor beleidsveranderingen.

De belangrijkste activiteiten in het kader van het project voor capaciteitsopbouw in de **milieusector** concentreerden zich op de ontwikkeling van het toezicht op de luchtkwaliteit en systemen voor kwaliteitswaarborging. Er is geïnventariseerd welke uitrusting nodig is, de technische specificaties zijn opgesteld en de aanbestedingsprocedure is in gang gezet.

Ook is veel steun verleend in verband met de noodzaak om te kunnen beschikken over betere **statistische** informatie.

Er zijn **fytosanitaire** deskundigen aangeworven om toe te zien op de grensoverschrijdende aardappelhandel over de Groene Lijn; deze verdrievoudigde in 2008 in vergelijking tot 2007 en bedroeg meer dan 2 miljoen euro. Ook zijn deskundigen ingezet om de handel in vis en citrusvruchten op gang te helpen.

4.2.6. *Niet-toegewezen technische bijstand en programmareservefaciliteit*

Tijdens de verslagperiode werd geen gebruik gemaakt van deze faciliteit.

4.2.7. *Financiële bijstand voor administratieve uitgaven in het kader van artikel 4, lid 3, van de bijstandsverordening*

In totaal werd 18,85 miljoen euro (7,2% van de totale middelen) gereserveerd om de Commissie in staat te stellen het programma uit te voeren. Dit omvat de kosten voor personeel dat betrokken is bij de uitvoering van het programma en de kosten in verband met het Programme Support Office.

4.3. **Financiële uitvoering (contracten en uitbetaling)**

4.3.1. *Contracten*

Tijdens de verslagperiode zijn verplichtingen aangegaan voor een totaalbedrag van 37 miljoen euro. Van dit bedrag is ongeveer 31 miljoen euro gegund in het kader van het operationele deel van het programma en 5 miljoen euro voor ondersteunende activiteiten op grond van artikel 4, lid 3, van de bijstandsverordening.

Eind 2008 was in totaal bijna 70 miljoen euro (27%) gegund, waarvan ongeveer 63 miljoen euro in het kader van het operationele deel.

4.3.2. *Betalingen*

Tijdens de verslagperiode heeft de Commissie ongeveer 13 miljoen euro aan de contractanten uitbetaald.

Eind 2008 had de Commissie in het kader van dit programma in totaal ongeveer 26 miljoen euro (10%) aan de contractanten uitbetaald.

4.4. **Toezicht**

Tijdens de verslagperiode hebben drie vergaderingen van het mechanisme voor de evaluatie van de uitvoering (IRM) plaatsgevonden. Het IRM dient als een forum om de uitvoering van het programma in detail met de begunstigen te bespreken.

4.5. **Audit en controle**

In 2008 heeft de interne auditeenheid van DG Uitbreiding een interne audit uitgevoerd. De belangrijkste aanbevelingen betroffen het waarborgen van gedegen financieel beheer in de specifieke juridische context van het noordelijke deel van Cyprus.

4.6. **Informatie, publiciteit en zichtbaarheid**

Tijdens de verslagperiode zijn 33 persberichten gepubliceerd over het programma. In totaal zijn 23 evenementen georganiseerd. Het programmteam en de vertegenwoordiging van de Europese Commissie hebben veel kansen aangegrepen om de zichtbaarheid van het programma te vergroten, ondermeer door middel van bezoeken van Europees commissarissen aan het noordelijke deel van Cyprus. Via de media zijn informatiecampagnes gehouden, voornamelijk over subsidieregelingen zoals het beurzenprogramma. De zichtbaarheid kon ook worden vergroot dankzij de samenwerking met de vertegenwoordiging van de Europese Commissie op Cyprus met betrekking tot persberichten, interviews en andere acties. De kennis van de Turks-Cypriotische gemeenschap over het programma is tijdens de verslagperiode aanzienlijk toegenomen.

4.7. **Overleg met de regering van de republiek Cyprus**

Er hebben vergaderingen plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de regering van de Republiek Cyprus, met name wanneer hoge ambtenaren van de Commissie het eiland bezochten. Tijdens de verslagperiode hebben acht van dergelijke bezoeken plaatsgevonden. Ook zijn werkbeprekingen gehouden met vertegenwoordigers van ministeries, met name op het gebied van milieu, energie en telecommunicatie, om overeenkomstig overweging 8 van de bijstandsverordening waar nodig het hele eiland bij de planning te betrekken.

In 2008 is het aantal projecten waarvoor de eigendomsrechten moesten worden gecontroleerd aanzienlijk toegenomen. Daartoe heeft de Commissie de regering van de Republiek Cyprus om medewerking gevraagd om de namen van particuliere

eigenaren te bevestigen. Het verkrijgen van de namen van de particuliere eigenaren is slechts de eerste stap. De Commissie moet daarna hun toestemming verkrijgen voordat contracten voor werkzaamheden kunnen worden ondertekend.

5. CONCLUSIES

Tijdens de verslagperiode waren de activiteiten vooral gericht op:

- (1) Tenuitvoerlegging: opzet en beoordeling van aanbestedingsdossiers, oproepen tot het indienen van voorstellen voor subsidieregelingen, aanbestedingen en contracten voor werken en diensten en toezicht op de uitvoering van gesloten contracten.
- (2) Verdere versterking van het programmateam: er zijn tien extra personeelsleden aangenomen om de contractering en uitvoering van het programma te vergemakkelijken.

Sommige problemen die in de vorige verslagen zijn gesignaleerd, zijn nog niet opgelost. Tijdens de verslagperiode waren de volgende kwesties van invloed op de uitvoering van het programma:

- (1) De samenwerking tussen de Turks-Cypriotische en de Grieks-Cypriotische gemeenschap is cruciaal voor het welslagen van het programma. Doordat in 2008 beter werd samengewerkt, was het gemakkelijker om het programma uit te voeren.
- (2) Geringe opnamecapaciteit van de begunstigde gemeenschap: de Turks-Cypriotische gemeenschap is klein en de structuren zijn ontoereikend om in korte tijd zoveel middelen op te nemen. In de loop van 2008 is deze situatie aanzienlijk verbeterd.
- (3) Inmiddels ingetrokken rechtszaken hebben tot twee à drie maanden vertraging geleid bij de uitvoering van bepaalde projecten.
- (4) Vertraging vanwege eigendomsrechten: de tijd die nodig is om de namen van de eigenaren te achterhalen en de noodzaak om hun instemming te verkrijgen moeten worden ingepast in het strakke tijdschema. Deze kwestie wordt dringender naarmate de uiterste termijn voor het sluiten van contracten in 2009 nadert.
- (5) Gebrek aan middelen: na de voorbereiding van de technische documentatie en de aanpassing van de projecten is er sprake van een aanzienlijk tekort aan middelen en het is mogelijk dat een of meer van de geplande projecten niet kunnen worden gefinancierd binnen de huidige middelen.